

NADIMCI SELA U KARAŠEVU: PRILOG ANTROPOLOŠKOM PROUČAVANJU ONOMASTIKE¹

Apstrakt: Tokom istraživanja etničkog identiteta Karaševaca u Rumuniji tokom 2015. godine uočen je fenomen davanja zajedničkih nadimaka svim stanovnicima jednog sela. U srpskoj etnologiji i antropologiji ovaj fenomen gotovo da nije zabeležen, a slična je situacija i u drugim zemljama bivše Jugoslavije. Proučenost ovog fenomena nije značajno bolja ni u znatno većim naučnim zajednicama (SAD, Španija, npr). Nešto bolja teorijska obrađenost i empirijska proučenost ovog fenomena nađena je u Rumuniji i Rusiji. Za razliku od etnologa i antropologa, lingvistima je ovaj fenomen dobro poznat, mada u Srbiji nedovoljno empirijski obrađen. Zbog toga je u ovom radu učinjen pokušaj da se pruži izvestan doprinos razumevanju ovog fenomena. Nadimci sela mogu se posmatrati kao element sistema koji, pored nadimaka, čine podrugadžice i stereotipi u užem smislu. Pošlo se od pretpostavke da Karaševci nadimke sela koriste kao oblik stvaranja alternativnog vida komunikacije i/ili označavanja koji se koristi u svrhu regulacije društvenih odnosa. Posmatrano je kako sedam karaševskih sela stvaraju jednu celinu u okviru koje ovaj polifunkcionalni sistem označavanja funkcioniše, i kakvi se sve podaci iz ovih nadimaka mogu izvući.

Ključne reči: Karaševci, Rumunija, nadimci sela, podrugadžice, regulacija društvenih odnosa, unutrašnja heterogenost

Karaševci su etnička grupa koja nastanjuje sedam sela u oblasti Karaš-Severin u rumunskom delu Banata (Karaševo, Klokočić, Vodnik, Ravnik, Lupak, Nermid i Jabalča). Ima ih oko 7000, katolici su, a njihov govor se obično

1 Članak je rezultat rada na projektu „Transformacija kulturnih identiteta u savremenoj Srbiji i Evropska Unija”, koji finansira Ministarstvo za nauku Republike Srbije pod brojem 177018.

klasifikuje kao timočki, kosovsko-resavski ili torlački govor. Nije pouzdano utvrđeno odakle su se doselili u oblast u kojoj danas žive. Postoje pretpostavke da su se doselili iz Hrvatske, iz Bosne, ili iz istočne i/ili južne Srbije. Vreme doseljavanja takođe nije pouzdano utvrđeno, ali su svakako došli pre više vekova. Poslednjih decenija uglavnom se izjašnjavaju kao Hrvati, mada ima i onih koji se izjašnjavaju kao Karaševci i Srbi. Do sada je o njima napisan priličan broj naučnih radova, uglavnom iz oblasti lingvistike, tj. dijalektologije (vidi, npr. Radan Uscatu 2014) i istoriografije (Radan 1994), mada ima i etnoloških (vidi Vlahović 1994), pa, u novije vreme, i antropoloških radova (vidi Cretan i dr. 2014).

Dosadašnja pažnja naučnika uglavnom je bila usmerena ka karaševskoj zajednici kao celini, pri čemu je unutrašnja raslojenost ili heterogenost bila prilično zapostavljen fenomen. Svi Karaševci, gotovo bez izuzetka, priznaju da postoje bitni kulturni elementi koji ih spajaju tj. gotovo svi će insistirati na tome da među Karaševcima nema velikih razlika bez obzira u kom selu žive: svi su katolici, svi su Karaševci, svi govore karaševski/hrvatski/srpski i rumunski jezik, skoro svi slave slavu i sl. Svi će se složiti da je selo Jabalče izuzetak, jer su Karaševci u Jabalču jako izmešani sa Rumunima i veoma slabo govore karaševski jezik. Takođe, svi će istaći da postoji praktično samo jedna razlika među njima, i ona tiče izgovora praslovenskog poluglasa. Postoje tri jezičke celine, koje se međusobno razlikuju po vokalu koji koriste u rečima: u Karaševu se koristi vokal *a* (kad, sad, dan), u Ravniku i u jednom zabačenom delu Karaševa koristi se vokal *e* (ked, sed, den), a u ostalim karaševskim selima se koristi poluglas *ʋ* (кѣд, сѣд, дѣн).

Međutim, postoje nagoveštaji da su razlike među selima veće nego što bi se na prvi pogled moglo reći. Simu smatra, što na osnovu istorijskih dokumenata, što na osnovu etnološke građe, da je bilo više talasa doseljavanja slovenskog stanovništva u karaševsku oblast. Odmah nakon Kosovske bitke, prema pomenutom autoru, doseljeno je stanovništvo u Karaševo, Ravnik i Jabalču. Drugi talas je došao iz Bugarske, iz zapadnog dela planine Balkan. Kasnije, u 15. veku, iz oblasti Kruševa u Makedoniji i iz Resavsko-moravske oblasti, doselilo se stanovništvo koje je formiralo Lupak, Vodnik, Klokotić i Nermid (prema Cretan i dr. 2014). To znači da stanovnici različitih karaševskih sela imaju drugačije regionalno poreklo. Na osnovu toga moglo bi se pretpostaviti da su nekada postojale bitne kulturne razlike među selima. Ono što bi trebalo proučiti jeste da li su se te razlike sačuvale, tj. da li mogu biti proučene. Zbog toga je započeto istraživanje koje je imalo za cilj da pronade izvesne predstave o različitosti unutar karaševske zajednice, kao i da prouči njihovu konceptualizaciju i kontekstualizaciju.

Iako zvanično, bez mnogo razmišljanja, pred strancima ne priznaju da postoje bilo kakve bitne razlike među stanovnicima različitih karaševskih sela, primećeno je da su Karaševci razvili neformalan sistem signalizacije kojim priznaju i ističu postojanje razlika. Putem tog sistema Karaševci pokušavaju da razumeju svoju zajednicu u celini, mesto i status svakog sela i zaseoka, ulogu svake po-

rodice u seoskoj zajednici, kao i društveni položaj svakog pojedinca. Taj sistem sticanja i prenošenja znanja o lokalnim i individualnim karakteristikama, koji je istovremeno i sistem regulisanja društvenih odnosa, odnosno sistem reprodukcije postojećeg obrasca raspodele moći, zasniva se, između ostalog, i na stvaranju stereotipnih predstava u širem smislu. Do sada su prepoznata dva elementa tog sistema: prvi su nadimci sela, a drugi stereotipi u užem smislu.

Može se reći da u svetskoj literaturi ima mnogo radova o ličnim nadimcima, dok je o drugim vrstama ili nivoima nadimaka literatura znatno skromnija, i po obimu i po kvalitetu.² Tu pre svega mislim na porodične nadimke (vidi Ritig-Beljak 1976), na nadimke imanja ili domaćinstava (vidi Barret 1978), na nadimke sela (Chloupek 1964), na nadimke regiona (Vidović 2005)³ i na nadimke predeonih celina (McMillan 1949; Cassidy 1977; Воронцова 2002). U etnološkoj i antropološkoj literaturi zemalja bivše Jugoslavije nadimci su relativno zanemaren fenomen. Nešto je bolje obrađen onaj deo tog fenomena koji se odnosi na lične nadimke, ponešto se može naći i o porodičnim nadimcima, ali je zanemarljiv broj pomena o nadimcima sela (nadimci koji se odnose na sve stanovnike jednog sela). Osim vredne etnografske beleške Draga Chloupeka, koji je u jednom kratkom pasusu izneo određena zapažanja o tom tipu nadimaka u Turopolju još 60-tih godina prošlog veka, nisam uspeo naći bilo kakav pomen o tome u naučnoj literaturi nastaloj na teritoriji bivše Jugoslavije.⁴

2 Treba istaći da je ovaj rad zasnovan na nedovršenom istraživanju, tako da su eventualni propusti mogući. Postoje brojne nenaučne monografije o predeonim celinama u kojima se pominju lični i porodični nadimci. Trebalo bi pregledati svu tu literaturu kako bi se utvrdilo ima li u njima bar usputnih ili indirektnih pomena o nadimcima sela. Iako sam od najboljih srpskih lingvisti dobio usmena uveravanja da je o ovoj temi pisano kod nas, u katalozima i spiskovima literature nije moguće ući u trag radovima na ovu temu.

3 Za razliku od nadimaka sela, nadimci regiona, ili nadimci gradova, u Srbiji su prilično poznati. U Srbiji imamo nekoliko regija koje imaju svoje nadimke, tj. svoja dopunska imena: *Čarapani* (Kruševac i okolina), *Čivijaši* (Šabac i okolina), *Paprikari* (Leskovčani), *Lale* (Vojvodani), *Ere* (Užičani). I oni se razlikuju po tome na osnovu čega su dati: neki su dati zbog određene delatnosti (Paprikari), neki zbog načina oblačenja (Čarapani), neki zbog nekog događaja u prošlosti koji oslikava njihov mentalitet (Čivijaši), neki su nastali od nekog lokalizma, ili tipičnog ličnog imena ili nadimka, koji je onda prenet na sve stanovnike te oblasti (Lale). Uglavnom, koriste se kao pomoćno označavajuće sredstvo unutar nacionalnih okvira. Drugi krajevi u Srbiji su, s druge strane, obeleženi jakim stereotipima, ali se nisu iskristalisali konkretni nadimci. Za Piročance se tako, na primer, govori da su škrtrice ili cicije, ali za njih ne postoji standardizovan nadimak. Umesto podrugачica o njima se pričaju vicevi koji imaju standardizovano značenje u okviru celog nacionalnog prostora. Kada je o Karaševcima reč oni, koliko je meni sada poznato, kao zajednica nemaju ni zajednički nadimak, ni zajedničko dopunsko ime.

Sličan je slučaj i sa dopunskim imenima i nadimcima za nacije, s tim da oni imaju i afirmativnu i pogrdnu varijantu, što može da znači da je poreklo tih varijanti različito: afirmativnu je dala nacionalna unutrašnjost ili dobronamerna spoljašnjost, a pogrdnu zlonamerna nacionalna spoljašnjost. Nemci su *Panceri*, ali istovremeno i *Kobasičari*, Francuzi su *Galski petlovi*, ali i *Žabari*. Brazilci su *Karioke*, a Argentinci *Gaučosi*. Jedan broj tih nadimaka je novijeg datuma i koristi se uglavnom u sportskoj potkulturi.

4 U svojim terenskim istraživanjima već sam se susretao sa ovom pojavom, i to prilikom istraživanja crnogorskih doseljenika u Bačkoj 2008. godine, ali joj nisam pridao veću važnost.

U monografijama pojedinih predeonih celina moguće je naći svedočanstva o postojanju tih fenomena (vidi Nadvornik 2015), ali su ta svedočanstva, takođe malobrojna, data od strane amatera i nisu naučno obrađena.⁵

Slabo poznavanje onomastičke literature, fokusiranost na druge fenomene i složenost proučavanja nadimaka sela samo su neki od razloga zbog kojih etnolozi i antropolozi do sada nisu dali značajniji doprinos razumevanju ovog problema. Stariji etnolozi sa kojima sam se konsultovao uopšte nisu pojavu koju sam im opisao dovodili u vezu sa nadimcima, niti su teorijski i empirijski bili upoznati sa ovom pojavom. Retki etnolozi prepoznaju u toj pojavi sličnosti sa podruđačicama. Milenko Filipović je podruđačice alternativno nazivao „priče sa abderićanskim motivima”. Taj naziv je nastao po antičkom selu Abdera, čiji su stanovnici od strane drugih, okolnih sela, smatrani glupima. Tako je svaki pokušaj da se stanovnici pojedinih sela omalovaže ili da se izvrgnu podsmehu u jednom delu literature označavan uz pomoć pojma „Abderićani”. Filipovićev je ovu pojavu opisao u svom radu o Borovičanima, katoličkim stanovnicima sela Borovica u srednoj Bosni, navodeći da su Borovičani „srednjobosanski Abderićani” (Filipović 1932).⁶

Podruđačice, prema Filipoviću, nastaju zbog toga što je oblast koja je označena kao predmet poruge veoma različita od okolnih oblasti, koje smišljaju i sprovode porugu. To bi moglo da znači da postojanje takvih narodnih umotvorina treba povezivati sa jasnim doživljavanjem drugosti, tj. da se pomenute priče odnose na bitno drugačije *druge*. Vrlo je verovatno da se podruđačice koriste unutar jedne relativno kompaktne oblasti u kojoj vlada velika „kulturalna intimnost”.

Podruđačicama se, putem sakupljanja i objavljivanja, prvi sistematski kod nas bavio Vuk Vrčević (Vrčević 1888), a u vezi sa srpskim krajevima kratko

5 Postoji, na primer, pomen nadimka za jedno naselje u Brusu (*Prculi*, po pretku koji je bio patuljastog rasta, a koji je stanovao u tom naselju; vidi Vučković 2014). Zanimljivu građu daje i Vidović, proučavajući prezimena i nadimke u selu Vidonje, petnaestak kilometara jugoistočno od Metkovića u Bosni i Hercegovini. On tamo pronalazi sistem označavanja koji obuhvata i nadimke za delove sela, i nadimke za grupu sela, ali i nadimke za predeone celine (za celu zapadnu Hercegovinu, na primer). Međutim, ovi nadimci nisu iste vrste i nemaju istu funkciju kao ovi koji su nađeni u Karaševu. Sistem označavanja je značajno siromašniji, uopšteniji, čini se da se zasniva na nekim plemenskim nazivima ili širim kulturnim konceptualizacijama, i uglavnom su to pridevci, a ne nadimci, jer upućuju na nazive predeonih celina ili su izvedeni od ličnih imena (*Humljaci* – po Humu, *Gornjaši* – po tome što su iz gornjih sela, *Glavičani*, *Šolovci* – po Solomunu) (Vidović 2005, 155).

6 Borovičani su specifična seoska zajednica koja se od okolnih seoskih zajednica razlikuje i po poreklu, i po nekim kulturnim karakteristikama. Zbog toga su oni već vekovima izloženi određenoj stigmatizaciji, zbog koje je o njima nastao veći broj narodnih umotvorina - podruđačica. To su priče u kojima se preko konkretnih primera, smešnih situacija, prikazuje mentalitet i/ili karakter i/ili kulturalna posebnost stanovnika sela Borovica. Borovičani su u izvesnom smislu na dnu društvene lestvice, poseduju osobine koje se nisko vrednuju u regionalnom sistemu vrednosti. Oni, u tom smislu, zaista igraju ulogu Abderićana iz stare Grčke (Filipović 1932). Veliku zahvalnost za informaciju o ovom članku dugujem etnolozi-ma Nikoli Pavkoviću i Miroslavu Niškanoviću.

ih pominje Stojan Novaković. Prve pokušaje njihovog tumačenja čini Milenko Filipović. Svedočanstva o podrugačicama nisu u jednakoj meri sačuvana u svim krajevima bivše Jugoslavije. Čini se da je znatno više tih svedočanstava u zapadnim oblastima južnoslovenskog područja. Milenko Filipović je, kako smo videli, jedini svoj rad na tu temu zasnovao na građi koju je našao prilikom istraživanja katoličkog stanovništva u srednjoj Bosni.

U kakvoj bi vezi podrugačice mogle biti sa nadimcima? U periodu dok su se stvarale stereotipne predstave o svakom selu, one su verovatno bile izražene u formi priča, ili su bile praćene pričama koje su slikovito i detaljno objašnjavale razloge zbog kojih se određena osobina vezuje za određeno selo ili predeonu celinu. U karaševskim selima su nađena objašnjenja za gotovo svaku karakterizaciju, tj. za svaki nadimak, a ta objašnjenja bi mogla predstavljati sačuvane fragmente ili sižee nekadašnjih priča. Moguće je da su podrugačice vremenom postale dovoljno poznate ali i previše „kabaste” za upotrebu u svakodnevnoj komunikaciji, pa su zato skraćivane tako da od njih ostanu samo esencije (ključne reči, zaključak ili pouka). Tako su seoski nadimci preuzeli esencijalizovane poruke o psihičkim i fizičkim osobinama određenih sela. Sami nadimci se ne mogu razumeti izvan lokalnog konteksta, tako da zahtevaju tumačenja.

Nadimci se, kao esencijalizovane poruke o osobinama pojedinca ili grupe, mogu dovesti u vezu sa predrasudama, tj. stereotipima, i proizvod su dva psihološka mehanizma: uproščavanja i generalizacije. U njima se sve osobine pripadnika jedne grupe svode na jednu osobinu, ili jedan skup osobina, a ta se osobina onda projektuje na sve pripadnike grupe, bez izuzetka. Stereotipi se delom zasnivaju na iskustvu, a delom na predrasudama, i prilično su trajni. Oni sadrže tri komponente: kognitivnu, afektivnu i konativnu. To su emocijama zasićene predstave o pripadnicima određene grupe, sa kojima je povezana spremnost na odgovarajuće delovanje (o socijalno-psihološkom aspektu stereotipa vidi Rot 1989, 392–393). Iako u izvesnom smislu mogu da se dovedu u vezu sa stereotipima, veliko je pitanje smeju li se nadimci poistovetiti sa stereotipima tj. mogu li se te dve pojave tumačiti u istom ključu. U najboljem slučaju, nadimci su povezani sa jednom vrstom ili jednim aspektom stereotipa. Na osnovu onomastičke literature moguće je zaključiti da se nadimci eventualno mogu definisati kao negativni heterostereotipi (vidi Felecan O. 2014). Nadimci sela su takve stereotipne metafore koje mogu biti isključivo negativne (uvredljive), i uglavnom sadrže predstave o drugima, a ne i o sopstvenoj zajednici. To znači da nadimak nikada ne daje grupa sama sebi, tj. da nadimak ne može biti proizvod autostereotipa. Nadimci sela mogu biti povezani, kao što smo videli na primeru Borovičana, a takođe i donekle na primeru karaševskog sela Jabalče, sa distancom, ali i sa diskriminacijom.

Nadimci sela su, prema dostupnoj literaturi, najbolje istraženi u Rumuniji i Rusiji (vidi Felecan O. 2014; takođe Felecan N. 2014; Воронцова 2002). Ne samo da je pomenuta pojava tamo dobro dokumentovana, nego je izvršena i veoma korisna teorijska kontekstualizacija. Felecan, što je od posebnog značaja

za povezivanje dve pojave koje u ovom radu dotičem (podrugačice i nadimci sela), baveći se metodologijom i logikom stvaranja nadimaka, upućuje na mogućnost da se nadimak i podrugačica smatraju sinonimima, tj. neraskidivo povezanim elementima jednog sistema. Naime, iako se ne bavi podrugačicama, ovaj rumunski autor daje preciznu definiciju nadimka koja je dovodi u vezu sa podrugačicom.⁷ Felecan razlikuje davanje pomoćnih ili dopunskih imena (bynames) od davanja nadimaka (nicknames) (Felecan N. 2014). Dopunska imena (ta se imena, prema nekim južnoslovenskim lingvistima, mogu nazvati i *pridevci*, u jednini – *pridevak*; vidi Frančić 1994, 36) se daju po toponimima, religijskoj pripadnosti, zanimanju ili poreklu. Pridevci imaju ekskluzivnu antroponimijsku funkciju i nastaju iz potrebe da se određene osobe lakše identifikuju kroz ubacivanje tipičnih, specifičnih i socijalnih informacija. Osim toga, ona doprinose stabilnosti, jer ih je moguće naslediti. Kod njih je primećan izostanak afektivnosti, i karakteriše ih ukazivanje na jedinstvenost onoga ko takva imena nosi, tako da se čak i negativne stvari pretvaraju u pozitivne. Dopunska imena uglavnom, po Felecanu, nisu u upotrebi u ruralnim područjima. Nadimci se, s druge strane, daju na osnovu fizičkog izgleda, ličnih osobina, lingvističkih karakteristika, tepanja koja su vršili roditelji u detinjstvu, etniciteta, nekog događaja u životu, hobija i sl. Nadimci imaju semantičku funkciju i značajan afektivni i metaforički karakter. Nadimci otkrivaju ranjivost onoga ko nosi nadimak, koriste se od strane užeg kruga ljudi, obeleženi su mobilnošću i pluralnošću (Felecan O. 2014, 125). Suština nadimka je da uvredi i povredi. Nadimak je obeležen naglašenim iskazima, ironijom, posebnom intonacijom. Pominjanje nadimka u prisustvu nosioca nadimka je stoga, praktično, tabu. Nadimak služi da se u razgovoru ukaže na određenu osobu ili zajednicu kada oni nisu prisutni.

U skladu sa gorenavedenom razlikom između dopunskih imena (*pridevaka*) i nadimaka možemo pokušati da sistematizujemo do sada objavljenu građu o ovim fenomenima na našim prostorima. Među pomenutim alternativnim seoskim nazivima kod Hrvata u Turopolju, koje je zabeležio Chloupek, ima i dopunskih imena i nadimaka. Dopunska imena se obično odnose na vrstu delatnosti koju stanovnici određenog sela vrše (*Parikožari*, *Cipeki*), dok nadimci sela imaju pogrdno ili posprdno značenje i odnose se na karakterne osobine (*Cuceki*, *Mački*). U Turopolju, nadimci se ne moraju odnositi samo na selo, nego i na zaselak (vidi Chloupek 1964). Dopunski seoski nazivi postoje i u Gorskom Kotaru u Hrvatskoj, i takođe se odnose na delatnosti (*Smolari*, *Svejdraši*⁸). Nadimci sela su nađeni pre nekoliko godina i u Bačkoj, među cr-

7 To čine i neki naši autori, koji nadimke nazivaju „poruganija” (u Vojvodini, Mihajlović 1966) ili „prekori” (u Pirotu, Manić 2011).

8 Koliko je razlikovanje pridevaka i nadimaka složeno, može se videti na osnovu naziva „Svejdraši” u Groskom Kotaru koji može, u zavisnosti od ugla gledanja, da predstavlja i pridevak i nadimak. To je alternativni naziv koji je korišćen za stanovnike Delnica u Gorskom Kotaru, a dat je po sverdlu (svrdlu) koje su žitelji ovog sela stalno nosili sa sobom. Međutim, taj naziv je krio u sebi mnogo složenije značenje. Naime, oni su navodno taj

nogorskim doseljenicima, ali su oni novijeg datuma i uglavnom predstavljaju pomoćno sredstvo u klasifikaciji doseljenika prema poreklu⁹. Osim što govore o poreklu stanovništva, oni nose i brojne druge informacije o mentalitetu koje su jako korisne za snalaženje unutar regije. Tako postoji predstava o agresivnosti i/ili osetljivosti stanovnika Lovćenca, zbog čega se ne smeju provocirati. U moravskoj i istočnoj Srbiji nadimci sela u novije vreme nisu nađeni, što ne znači da ih nije bilo. Iako, dakle, postoji određeni broj svedočanstava o upotrebi nadimaka sela, ona se uglavnom odnose na pojedina sela koja predstavljaju metu poruge, ali nema informacija o postojanju razvijenog regionalnog sistema međusobnog ismevanja. Osim u Turopolju, Gorskom Kotaru i Bačkoj nisam našao dokumentovana svedočanstva o postojanju razvijenih sistema nadimaka sela kojima se gradi alternativna ili neformalna komunikacija. Dakle, ova pojava nije usamljena, ali nema dokaza da je univerzalna.

Kada je reč o istraživanju ovog fenomena u drugim zemljama, nalazimo neujednačene podatke. Postoje iscrpne studije o nadimcima sela u Rumuniji, kao i svedočanstva istraživača amatera o prilično raširenoj upotrebi ovih nadimaka na Malti (Chetcuti 2014). Detaljna istraživanja svih vrsta i nivoa nadimaka u severnoj Španiji ne donose nikakve pomene o nadimcima sela (Barret 1978), što bi moglo značiti da ih tamo i nema. Znatno je bolja situacija u Rusiji, gde se ovaj problem obrađuje u okviru šireg problema grupnih nadimaka (vidi Воронцова 2006; takođe, Крих 2009). Može se utvrditi da je ova pojava stara, da se danas, kada je reč o prostoru bivše Jugoslavije, češće nalazi na prostoru koji je nekada bio pod austrougarskom vlašću, da se češće nalazi kod grupa koje su se preselile iz jednog kraja u neki drugi, da je češća za grupe u izolatima koje su okružene strancima, i da se obično odnosi na katoličko stanovništvo. Da li je to rezultat nejednakog interesovanja ili nejednake istraženosti različitih krajeva, ili objektivnog postojanja ili nepostojanja proučavanog fenomena u različitim krajevima, teško je reći.

naziv dobili tako što je jednom prilikom jedan upregnuti vo u zaprezi iznemogao i pao, a jedan Delničanin mu je svrdlom olakšao muke tako što mu je pustio krv. Taj naziv tako ima manje veze sa njihovim zanimanjem, ili sa stilom njihovog života, a više sa izvesnim psihološkim ili kulturnim karakteristikama koje se tumače kao negativne (Nadvornik 2015). U tom smislu, budući da je uvredljiv, pomenuti naziv se može pre smatrati nadimkom nego pridevom. Iako su takve i slične stvari verovatno radili i žitelji okolnih sela, ova anegdota je bila okidač, ili možda naknadna racionalizacija ili naknadno izmišljeno obrazloženje, koje je dovelo do povezivanja psiholoških karakteristika, načina označavanja, upotrebe jednog relativno uobičajenog oruđa i stvarne ili izmišljene anegdote. Čini se, zbog toga, da je moguće da nadimci uopšte nisu pokazatelj stvarnih osobina onih koji nose nadimak, nego odraz potrebe sredine ili okruženja da pronađe neku zanimljivost koju će onda upotrebiti u neformalnoj komunikaciji, i koja će vremenom poprimiti različita socijalna značenja.

9 Crnogorci iz Stare Crne Gore koji su kolonizovani u selu Lovćenac nazivaju stanovnike Feketića *Lacmanima* (*Latinima*), zato što su poreklom iz primorja, a stanovnike ostalih sela *Brđanima*, zato što suporeklom iz crnogorskih brda. Same stanovnike Lovćenca nazivaju stanovnici okolnih sela raznim imenima – *Rolingstonsi*, na primer – kako bi se ukazalo na njihovu zatucanost (vidi Nedeljković 2015). Ovde se razlike među selima zasnivaju na drugačijem regionalnom poreklu koje se dovodi u vezu sa drugačijim mentalitetom.

Moguće je, dakle, da nadimci karaševskih sela nose određene informacije u vezi sa poreklom Karaševaca. Da li je ova pojava u ikakvoj vezi sa mestom odakle su se Karaševci doselili, ili je ona razvijena nakon doseljavanja u Rumuniju, tj. da li je ona primljena od rumunskih starosedelaca? Budući da je ova pojava veoma razvijena u Rumuniji, ovu drugu mogućnost ne treba isključiti. Karaševci su mnogo kulturnih elemenata, pa i kulturnih kompleksa, primili od Rumuna. Osim terminologije, Karaševci su, na primer, preuzeli verovanja u vukodlake; još i danas, čak i mladi ljudi veruju u postojanje zajednice ljudi-vukova koji se tajno sastaju izvan sela i napadaju stoku i ljude (ovo verovanje je zabeleženo u Karaševu 2015. godine). Rumuni su bitno uticali i na jezik, nošnju i muziku Karaševaca. Da li je, u skladu sa tim, moguće da su Rumuni uticali i na karaševski neformalni sistem komunikacije, u šta spada i davanje nadimaka selima? Indikativno je, međutim, da se jedini dokumentovani slučajevi davanja nadimaka sela na prostoru bivše Jugoslavije odnose na Turopolje i Gorski Kotar, odakle su se u Rumuniju, u blizinu Karaševa, navodno, doselile i dve grupe Hrvata u 17, 18. i 19. veku (vidi https://sh.wikipedia.org/wiki/Hrvati_u_Rumunjskoj). To bi mogao biti argument u prilog tezi da su se i Karaševci doselili iz jednog od ta dva kraja u Hrvatskoj, ili da su bar jako bliski pomenutim grupama Hrvata, i da su tokom više vekova sačuvali ovu relativno jedinstvenu kulturnu tekovinu. Ovo je, međutim, previše smela pretpostavka koja bi morala biti podvrgnuta brojnim proverama i potvrđena brojnim drugim dokazima. Bilo bi zato jako zanimljivo sa ovim saznanjima ponovo pretesti sve teorije o doseljavanju Karaševaca i videti može li to dovesti do pomaka u razumevanju njihovog regionalnog porekla.¹⁰

Nadimci sela u karaševskoj oblasti nisu potpuno standardizovani i opšte-prihvaćeni, ali se često ponavljaju tako da možemo reći da su relativno stabilni. Mlađi ispitanici ih često ne znaju, dok stariji žitelji nerado pričaju o njima. Oni koji su čuli za njih, često nisu upoznati sa njihovim stvarnim značenjem, poreklom i smislom. Osim toga, nije zabeleženo da se takvim ili sličnim nadimcima označavaju stanovnici okolnih nemačkih i rumunskih sela. To bi moglo da znači da su nadimci sela isključivo tvorevina za upotrebu unutar prostora na kojima žive Karaševci. Primećeno je da postoje nadimci za svako selo, da nijedno selo nije izuzeto iz tog sistema označavanja, i da su oblici nadimaka relativno standardizovani na prostoru cele karaševske oblasti (nema lokalnih varijanti). Relativno slabo poznavanje tih nadimaka od strane današnjih stanovnika moglo bi da znači da je obrazac u kome se oni nastali i bili u upotrebi oslabio ili napušten. To bi moglo da bude posledica slabljenja granica same karaševske oblasti, odnosno činjenice da su Karaševci prestali da budu usmereni na svoju regiju, kao i da su nadimci možda zamenjeni nekim drugim kulturnim elementom. Osim toga, moguće je da je došlo do slabljenja lokalnih razlika i međuseoske distance, pa su i nadimci izgubili smisao.¹¹

10 Zanimljiva je činjenica da proučavanjem onomastike u pojedinim srpskim selima u Rumuniji nije nađena upotreba seoskih nadimaka (vidi Bugarski 2006).

11 Ispitanici su uglavnom morali duboko da kopaju po pamćenju da bi se setili kakav je alternativni naziv imalo koje selo.

Ispitivanje upotrebe nadimaka sela vršeno je u Karaševu, Klokočiću i Nermiđu, i njime je bilo obuhvaćeno 25 osoba, uglavnom muškaraca (samo dve ženske osobe), starosnog doba od 18 do 70 godina. Svi su bili obrazovani (većina sa srednjom stručnom spremom, četiri ispitanika imala su visoku stručnu spremu). Među njima je bilo bibliotekara, muzičara, advokata, lingvиста, činovnika, poljoprivrednika, biznismena, učenika. Pronađeni su sledeći nadimci (u zagradama su objašnjenja nadimaka koja su dali sami informanti):

- 1) Klokočićani su nazivani *Rebra* (škrti i puno se hvale), *Fiškali* (hvalisavci koji ne vrede puno) i *Mazarikići* (upotreba ovog nadimka nađena je samo kod jednog Karaševca; ovaj naziv je možda nastao po dve porodice koje su imale slično prezime).
- 2) Karaševci su nazivani *Seljaci* (zato što su oni bili iz sela, a ostala sela su nastala od salaša stanovnika Karaševa, pa su se ti drugi ponekad nazivali *Salašari*), *Beli seljaci* i *Leske*.
- 3) Vodničani su dobili naziv *Dzare* (dzare – *surutka*, u prenosnom značenju *mulj, ološ*) i *Boteši*.
- 4) Lupačani su bili *Bote* (bota – po čobanskom štapu koji na vrhu ima drvenu kuglu ili kvrgu; ili štaka; ili štap; razlikuju se bote lupacke i bote ravničke, a u prenosnom značenju to znači „oni koji ne razmišljaju mnogo”), *Gulke* (gulke – jedan informator je dao objašnjenje da je taj nadimak nastao zato što su deca tamo imala debelu gušu) i *Brezovke* (metle od breze).
- 5) Ravničani su dobili naziv *Kengeši* (psi goniči), *Kefle* (kefla – sarma ili kifla, ispitanici nisu bili saglasni oko toga na šta se taj pojam odnosi) i *Bote*.
- 6) Nermiđani su najčešće *Gljive* (oni jedini koriste naziv *gljive*, a u ostalim karaševskim selima se koristi naziv *pećurke*).
- 7) Jabalčani su *Capinari* (oni koji rade u šumi i seku drveće) i *Mardine* (oni koji žive na kraju, na granici).

Svi pronađeni nadimci su imenički, nema pridevskih, i svi su sastavljeni samo od jedne reči (nema onih koji su u obliku sintagme ili rečenice). Sva sela imaju nadimke, što znači da su sva sela bila obuhvaćena ovim sistemom označavanja, odnosno da su sva „aktivno” učestvovala u ovoj „igri”. Svako selo ima po tri nadimka, izuzev Jabalča koje ima dva i Nermiđa koje ima samo jedan. Budući da su to i najmanja i najslabije razvijena sela, to bi moglo govoriti u prilog tezi da su se u nadimcima reflektovali društveni odnosi i da su oni služili njihovoj regulaciji. Manje selo je, možda, privlačilo manje pažnje od velikog, privlačilo je i manje negativnih emocija, a takođe ga je bilo i moguće okarakterisati uz pomoć manjeg broja pojmova. To što gotovo svako selo ima po nekoliko nadimaka koji su možda nastajali u različitim periodima, možda govori o uviđanju učesnika u ovoj komunikaciji da je potrebno posle nekog vremena osavremeniti postojeće karakterizacije, s tim što se stari nadimci, izgleda, nisu automatski odbacivali. Takođe, veći broj nadimaka za isto selo možda govori i

o potrebi da se nadimci prilagođavaju različitim situacijama i kontekstima, odnosno posledica je uvida da se jednim nadimkom ipak ne mogu obuhvatiti sve bitne odlike stanovnika jednog sela.

Teško je pomenute alternativne nazive karaševskih sela sa pouzdanošću podeliti na nadimke i pridevke. Na osnovu svega što je do sada poznato, verovatno se svi pomenuti nazivi mogu označiti kao nadimci (pogrdni nazivi, koji imaju za cilj da uvrede), dok dopunskih imena (pridevaka, koji samo omogućavaju lakšu identifikaciju) nema. To se poklapa sa Felecanovim zapažanjem da u ruralnim područjima nema pridevaka. Evidentno je da su nadimci sela nastali u različitim periodima, odnosno da se odnose na različite periode. Klokočki nadimak, koji se odnosi na njihovu nadmenost, odnosi se na period komunizma ili na period od poslednjih dva veka, dok se nadimak za stanovnike Karaševa (*Seljaci*) vezuje za najraniji period, kada su druga sela pored Karaševa tek počinjala da se formiraju. Drugim nadimcima teško je utvrditi vreme nastanka. Karaševski nadimci se odnose na zanimanja ili neku delatnost (*Bote, Kengeši, Capinari, Brezovke*), na neke karakteristične reči (*Gljive, Kefle*), ili na geografski i socijalni položaj i status sela u karaševskom sistemu vrednosti (*Seljaci, Marđine*). Ima međutim, i onih koji nisu formirani na osnovu lokalne kulturne specifičnosti ili stila života, već imaju univerzalnu simboliku (dzare – surutka, mulj). Veliki broj nadimaka je nastao od izvedenica od stranih reči (mađarskih, nemačkih ili rumunskih: *Kengeš, Bota, Marđina, Kefle, Fiškali*), ali ima i onih koji su nastali od slovenskih reči (*Seljaci, Gljive, Leske, Brezovke*). Jedan deo nadimaka nastao je od naziva biljaka i životinja (*Gljive i Kengeši*), neki su nastali od naziva za delove tela (*Gulke i Rebra*), neki su nastali od naziva predmeta ili oruđa (*Bote, Brezovke*), neki od naziva zanimanja (*Capinari, Seljaci*), neki od naziva za pojedine prehrambene proizvode (*Kefle*). Kako vidimo, prema nadimcima, neka sela dele neke zajedničke karakteristike (*Bote lupacke* i *Bote ravničke*, a i Vodničani su nazivani *Botešima*).

Idealni, ili najpotpuniji, oblik karakteriziranja nalazimo kod Lupačana. Njima su nadenuta tri nadimka: *Bote, Gulke* i *Brezovke*. Njima su obuhvaćene i psihološke osobine (*Bote* – u prenosnom značenju *glupi, tvrdoglavi*), istim nadimkom je možda obuhvaćeno i njihovo zanimanje (čobani), i fizičko antropološke osobine odnosno pojava čestih anomalija (*Gulke* – debela guša), i korišćenje nekih karakterističnih predmeta koji, opet, verovatno referišu na psihološke osobine (*Brezovke* – metle od breze). Najsiromašniji oblik nalazimo kod Nermiđana, jer oni poseduju samo jedan nadimak (*Gljive*), koji ih leksički odvaja od stanovnika ostalih karaševskih sela.

Zanimljivo je da osim jednog (*Capinari*), nema nadimaka koji jasno govore o užim privrednim specijalizacijama unutar karaševske zajednice. Ostaje da se ispita da li nadimci za Lupačane (*Brezovke*) i Ravničane (*Kengeši*) imaju neke veze sa određenim zanatima ili pomoćnim privrednim delatnostima (izrada alata i lov). Nedostatak pridevaka ovog tipa je nešto što Karaševce razlikuje od stanovništva u Turopolju i Gorskom Kotaru, jer tamo postoje pridevci koji

ukazuju na to da su u pojedinim selima određeni zanati bili razvijeniji nego u drugim selima (*Parikožari, Smolari*), tj. ovakvi pridevci su bili češći i brojniji oblici dopunskog ili alternativnog označavanja od nadimaka. Takođe, Karaševci nisu praktikovali da selima daju nadimke koji upućuju na različito ili specifično poreklo stanovnika što se, ukoliko ima indicija u tom smislu, pokazalo kao neizostavno ili nezaobilazno. Na primeru Borovičana, i u Bačkoj (*Lacmani, Brđani*), videli smo da je drugačije poreklo osnov oko koga se dalje gradi sistem davanja nadimaka. Ukoliko je bilo koje selo bilo drugačijeg regionalnog ili etničkog porekla to bi moralo biti naznačeno i sačuvano u nadimcima. Na osnovu činjenice da nam karaševski nadimci sela ne nude bilo kakve informacije u tom smislu, možemo reći da je zajednica karaševskih sela bila veoma uniformna u pogledu načina privređivanja, kao i da su svi Karaševci istog regionalnog i etničkog porekla. Ne samo da nema direktnih indicija o posebnom ili drugačijem poreklu žitelja nekog sela, nego nema ni indirektnih indicija: nijedno selo nema upadljivo specifičan status u ovom neformalnom sistemu označavanja.¹²

Pored nadimaka, postoje i stereotipi u užem smislu koji ponekad prate logiku i smer razvoja nadimaka, dopunjuju ili osavremenjuju nadimke, ali se ponekad koriste kao alternativa nadimcima jer se bave drugim aspektima kulture i drugim osobinama. Karaševci smatraju Vodničane najstaloženijima među Karaševcima, a za Nermidane se smatra da se najčvršće drže zajedno (brane jedan drugog). Da bi se lakše shvatila značenja stereotipa potrebno je poznavati i složene odnose između sela: Nermidani i Jabalčani najbolje međusobno saraduju, a Karaševci i Klokotićani gaje najveći rivalitet. Klokotićani, navodno, zavide Karaševcima, zato što je Karaševo najveće i najbogatije selo, dok je Klokotić bio uvek za korak iza Karaševa. Taj rivalitet je primetan prilikom sportskih nadmetanja između predstavnika Karaševa i Klokotića, kada navijači veoma lako stupaju u verbalni, ali i fizički sukob. Klokotićane svi smatraju nadmenima i najvećom gospodom, zato što su oni bili prvi koji su, preko kulturno-umetničkih društava, počeli da putuju po svetu, pre svega po Jugoslaviji, i što su bili najobrazovaniji. Stanovnici sela Karaševa, navodno, u celoj karaševskoj oblasti imaju najgore psovke, jer psuju i Isusa, i Mariju, i Isusov opanak, i svece i Boga¹³. Vodničani psuju Boga, ali imaju i neobično zaklinjanje uz psovku („da je...m nenu u usta” – „da je.em tatu u usta” – iako je otac prisutan).

Nadimci i stereotipi u priličnoj meri korespondiraju sa karaševskom međuseoskom interakcijom, odnosno sa postojanjem hijerarhije među selima. Poznavanje ove hijerarhije neophodno je za razumevanje konteksta, a samim tim i značenja pojedinih nadimaka. Prvo u hijerarhiji je Karaševo, kao najveće i najrazvijenije (sedište opštine, centrala crkve, dom kulture, sedište dva nacionalna udruženja Hrvata, dve kafane, osnovna i srednja škola itd). Posle njega dolaze Klokotić (stanovnici najambiciozniji i najobrazovaniji) i Lupak (ima i

12 Pošto su nadimci pogrdni, onda prilikom ispitivanja ispitanici često nisu želeli da kažu kako drugi nazivaju ljude iz njihovog sela, a izbegavali su i da navedu nadimke drugih sela, iako stanovnici tih sela nisu bili prisutni.

13 To je zapažanje jednog od karaševskih sveštenika.

stanicu policije i sedište je druge karaševske opštine), pa Vodnik, i na kraju Jabalča i Nermiđ. Poslednja dva sela nisu pokrivena mobilnom telefonijom, a Jabalča nema ni fiksnu telefoniju. Nemaju sva sela sveštenike (Karaševo, Nermiđ i Jabalča dele jednog sveštenika, isto tako Klokotić i Vodnik, kao i Lupak i Ravnik), a nemaju ni sva školu (u Jabalču je škola zatvorena, u Nermiđu imaju školu samo do četvrtog razreda, dok u Karaševu imaju i gimnaziju). Jabalčani su poslednji počeli da idu na rad u Hrvatsku i zapadnu Evropu, jer su slabo znali karaševski govor. Poznavanje karaševskog govora je tako predstavljalo važan socijalni kapital i privredni potencijal.

Na osnovu svega iznetog moguće je zaključiti da putem nadimaka i stereotipa Karaševci stvaraju kognitivne mape putem kojih pokušavaju da shvate svoju zajednicu i da odrede sopstveno mesto u toj zajednici. Utvrđeno je da su karaševska sela najveći i možda najvažniji elementi karaševskog etničkog korpusa, odnosno da su najvažniji samosvesni entiteti. Karaševci različite procese tumače koristeći se selima kao entitetima unutar kojih se profilisu određena znanja i određene osobine. Pored sela, kao organizacione i identitetske celine, postoje i zaseoci, koji imaju određeni značaj u komunikaciji unutar sela. Evidentirano je postojanje rodova, ali ne i bratstava i plemena. Rodovi postoje u svim selima, ali nisu baš sve porodice obuhvaćene rodovskom klasifikacijom, odnosno nisu svi obuhvaćeni nekim rodovskim imenom.

U selu Karaševu postoji jako razvijeno označavanje predeonih celina. Tokom intervjuja dobijeni su sledeći nazivi celina sela Karaševo: Kurjačica, Podkrše, Centar, Mlaka, Krše, Strana, Palankuca, Podolje, Ciganski sokak, Slodolik. Trebalo bi ispitati vezu tih celina sa određenim kulturnim razlikama. U Kurjačici, na primer, bakanje je razvijenije nego u drugim delovima sela. Zanimljivo je da je većina naziva predeonih celina slovenskog porekla, što bi možda mogao biti pokazatelj starosti tih celina. Upotreba rodovskog imena, ili porodičnog nadimka, pokazuje izvesna odstupanja. U Karaševu je ta upotreba veoma razvijena, i dopunjena je predeonim celinama u samom selu. U Nermiđu i Vodniku upotreba rodovskih ili porodičnih imena ili nadimaka nije obavezna, tj. ima porodica bez rodovskog imena ili nadimka a, pošto su sela mala, predeone celine u selu ne postoje.

Budući da se smatra da je jedan od osnovnih razloga za nastajanje nadimaka odudaranje od standardnih psihofizičkih karakteristika i društvenih normi, a da su njihove važne funkcije da doprinose društvenoj integraciji i društvenoj kontroli i regulaciji (Ritig-Beljak 1976), preko pažljivog proučavanja upotrebe nadimaka sela možemo pokušati da utvrdimo koja sela i kako ispadaju iz „sfere društvene normalnosti“, kako odstupaju od idealnog modela, i kako se to dokumentuje kroz nadimke. Na taj način možemo da pratimo kako su i kada nastajale određene promene i kako se to odražavalo na kulturu Karaševaca. Karaševski nadimci sela pokazuju u kojoj meri su zvanični nazivi sela, odnosno zvanična onomastika, nedovoljni i kako ljudi pribegavaju neformalnim sistemima označavanja i klasifikacije. Nadimci su usmereni ka etničkoj unutrašnjosti i mogu biti razumljivi jedino u tom kontekstu. Osim toga, nadimci su služili

stvaranju prisnijeg odnosa među ljudima i građenju neformalnog sistema komunikacije. Oni pokazuju kako se kreću linije moći unutar jedne zajednice. Sam proces nastajanja nadimaka je prilično nejasan, i možda se nadovezuje na potrebu za izvrtanjem „objektivnih” činjenica o stvarnosti.

Literatura

- Barret, R.A. 1978. Village Modernization and Changing Nicknaming Practices in Northern Spain. *Journal of Anthropological Research* 34 (1): 92–108.
- Bugarski, S. 2006. Onomastika sela Srpskog Semartona. *Temišvarski zbornik IV*, Novi Sad. Matica Srpska: 117–142.
- Cassidy, F.G. 1977. Notes on Nicknames for Places in the United States. *American Speech* 52 (1–2): 19–28.
- Chetcuti, K. 2014. How they all became household nicknames. <http://www.timesof-malta.com/articles/view/20140106/local/How-they-all-became-household-nicknames.501539>
- Chloupek, D. 1964. Nadimci iz Turopoljskog sela. *Zagreb. Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena* 42: 48–53.
- Crețan, R, P. Kun and L. Vesalon. 2014. From Carasovan to Croat: The ‘Ethnic Enigma’ of a (Re)Invented Identity in Romania. *Journal Of Balkan And Near Eastern Studies* 16 (4): 437–458.
- Felecan, O. 2014. On Collective Nicknames. http://cis01.central.ucv.ro/revista_scol/site_ro/2014/Onomastica/Oliviu%20FELECAN.pdf
- Felecan, N. 2014. Nicknames or collective Bynames. In: *Unconventional Anthroponyms: Formation Patterns and Discursive Function*, eds. O. Felecan and D. Felecan. Cambridge Scholars Publishing: 122–132.
- Filipović, M. 1932. Borovičani. *Zagreb. JAZU. Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena XXVIII* (2): 216–223.
- Frančić, A. 1994. Međimurski obiteljski nadimci. *Rasprave ZNJ* 20: 31–66.
- Крих, А.А. 2009. КОЛЛЕКТИВНЫЕ ПРОЗВИЩА И ПРИСЛОВЬЯ РУССКИХ И БЕЛОРУСОВ СРЕДНЕГО ПРИИРТЫШЬЯ. СИБИРСКИЙ СУБЭТНОС:КУЛЬТУРА, ТРАДИЦИИ, МЕНТАЛЬНОСТЬ. *Материалы V Всероссийской научно-практической Интернет-конференции на сайте sib-subethnos.narod.ru 15 января – 15 мая 2009 года*. КРАСНОЯРСК: 180–196.
- Manić, M. 2011. Nadimci (prekori) Piroćanaca. *Pirot. Istorijski arhiv*.
- McMillan, J.B. 1949. Observations on American Place-Name Grammar. *American Speech XXIV* (4): 241–248.
- Mihajlović, J. 1966. Vojvođanska „poruganija”. *Prilozi proučavanju jezika* 2: 145–159.
- Nadvornik, Z. 2015. Gorski kotar – hrana za dušu i tijelo. https://issuu.com/zlatan.nadvornik/docs/gorski_kotar-knjiga_2015
- Nedeljković, S. 2015. Power and Powerlessness: The Challenges of Ethnic and National Identification of Minority Groups in Postsocialist Serbia. *Common Ground Publishing*.
- Radan, M.N. 1994. Problemi porekla Karaševaka. *Novi Sad. Temišvarski zbornik* 1: 147–151.

- Radan Uscatu, Miliana-Radmila, 2014. Botezul, nunta și funeraliile la carașoveni. Timișoara. Editura Universității de Vest.
- Radojlović, V. 2016. Srbi katolici: istorijske i društvene okolnosti djelovanja Srba katolika, <http://vesna.atlantidaforum.com/?p=479>
- Ritig-Beljak, N. 1976. Smisao seoskih nadimaka: pristup analizi. Narodna umjetnost XIII: 93–111.
- Rot, N. 1989. Osnovi socijalne psihologije. Osmo izdanje. Beograd. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Vidović, D. 2005. Nacrt za vidonjsku antroponimiju. Folia Onomastica Croatica 14: 147–177.
- Vlahović, P. 1994. Neke etničke odrednice Krašovana. Novi Sad. Temišvarski zbornik 1: 137–145.
- ВОРОНЦОВА, Юлия Борисовна, 2002. КОЛЛЕКТИВНЫЕ ПРОЗВИЩА В РУССКИХ ГОВОРАХ. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук. Екатеринбург.
- Vrčević, V. 1888. Narodne satirično-zanimljive podrugalice. Skupio ih Vuk vit. Vrčević. Drugo izdanje, 1888, u-8., str. 148, nč. 60.
- Vučković, M. 2014. Oteto od zaborava. <http://www.brusonline.com/o-brusu/oteto-od-zaborava/139-oteto-od-zaborava-nadimci-i-nadimcenja-u-brusu-i-okolini>.

Izvori

https://sh.wikipedia.org/wiki/Hrvati_u_Rumunjskoj

Primljeno: 02.06.2017.
 Prihvaćeno: 15.06.2017.

Saša Nedeljković

Village nicknames in Karaševo: an addendum to the anthropological study of onomastic

Abstract: During the research of the ethnic identity of Carașova residents in Romania in 2015, the phenomenon of giving collective nicknames to all village inhabitants was observed. In Serbian ethnology-anthropology, as well as in other Ex-Yugoslav countries, this phenomenon has almost gone unnoted so far. The awareness of this phenomenon is not significantly higher in larger scientific communities, either (for instance, in the USA, in Spain), though it did receive a slightly better theoretical and empirical coverage in Romania and Russia. As opposed to ethnologists and anthropologists, Serbian linguists are well acquainted with this phenomenon, but they have failed to provide sufficient empirical data on the subject. The present paper is an attempt to contribute

to the understanding of this phenomenon. Village nicknames can be understood as an element in a system which, apart from nicknames, consists of invectives and stereotypes in a more narrow sense of the term. The initial hypothesis was that the Carașovians employed nicknames as an alternative form of communication and/or signifying, used in order to regulate social relations. Following this hypothesis, seven Carașovian villages, united by this polyfunctional system of signifying into a unique whole, were observed. The results of this research and data analysis are presented here.

Keywords: Carașovians, Romania, village nicknames, invectives, social relations regulation, internal heterogeneity .